

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

4. Parentum officia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

Sola nec infidias inter, nec militis ensem,
Nec mare, nec ventos, barbariémque timet,

Et lib. 3. Eleg. 7.

En ego cum patria caream, vobisque, domoque,
Raptaque sint, adimi quæ potuere mihi.

Ingenio tamen ipse meo comitorque, fruorque:
Cæsar in hoc potuit juris habere nihil.

Quantò viribus prævaleat ingenium, apologus docet. Leo comprehensus laqueo, totis viribus vincula disrumpere conabatur; quò autem majore conatu restim trahebat, hòc arctiùs implicabatur. Vulpes illac iter habens, cum hoc esset intuita: Non viribus, inquit, mirex, istinc evades, sed ingenio. Relaxandus est laqueus & dissolvendus, non trahendus. Quod cum leo fecisset, soluto nexu liber evasit. Et solertia quid valeat, videmus in sciuro, quantillo animalculo, cui cauda petasi instar, est in sole pro umbraculo: in transiliendis arboribus pro ala: in tranandis, dum cortici insistit, aquis pro velo. In proverbium abiit: *Dadali ala.* cum quis urgente necessitate ad subita confugit confilia,

IV. (d) Monitis suis Dædalus partes omnes boni parentis explevit. Audiamus Nasonem:

Instruit & natum; mediòque ut limite curras,

Icare, ait, moneo: ne, si demissior ibis,

Unda gravet pennas: si celsior, ignis adurat:

Inter utrumque vola.

Et 2. de arte.

Nam sive ætherias vicino Sole per auras

Ibimus, impatiens cera caloris erit.

Sive humiles propiore freto jactabimus alas,

Mobilis æquoreis penna madescit aquis.

Pari ratione Phaëtonem suum Phœbus monuit lib. 2. Metam.

Altiùs egressus cœlestia signa cremabis,

Inferius terras: *medio tutissimus ibis.*

Itaque primò observandum erat Icaro: *inter utrumque vola.* Hoc est. *Medium tene.* Horat. lib. 2. Carm. Od. 10. Auream vocat mediocritatem, & monet:

Rectiùs vives, Licini, neque altum

Semper urgendo, neque dum procellas

G g 2

Cautus

(d) Parentum officio.

Cautus horrefcis, nimum premendo
Littus iniquum.

Idem lib. 1. ferm. Sat. 1.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.

Et lib. 1. epistol. 18.

Virtus est medium vitiorum, & utrinque reductum Solonis nobile dictum celebratur: *Μὴδὲν ἄγαν. ne quid nimis*, & Cleobuli: *μέτρον ἀρίστον, modus est optimus*.

Alterum paternum Dædali monitum: *Me duce carpe viam. Et de arte:*

Me pennis sectare datis: ego prævius ibo:

Sit tibi cura sequi; me duce tutus eris.

Nempe parentum exempla, sunt optimi filiorum magistri. Rationem educandæ proles ab animalibus brutis docet, proponitque S. Ambrosius. Primò, inquit lib. 1. hexam. c. 18. accipitres pullos suos nidis ejiunt, ac, si morentur, propulsant pennis, atque præcipitant, verberant alis, cogunt audere quod trepidant, nec ullum postea deferunt his munus alimentæ. Rationem subdit: à tenero pullos suos institucere videntur ad prædam, quia prædando vivere debent; cavent, ne pigrescant in ætate tenera, ne solvantur deliciis, ne marcescant otio, ne discant cibum magis expectare, quàm quærere. Idem c. 17. hirundines adducit, quæ pullos cæcutientes suâ norunt oculare chelidoniâ, ut Tertullianus loquitur. Et lib. 4. c. 6. urfas proponit, quæ foetus informes tamdiu lambunt, donec eos ad sui similitudinem efforment. Et aquila plumescences pullos alis verberat, exemploque suo provocat ad volandum. Ita facit DEUS ipse, Deut. 32. *Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas, & assumpsit eum (populum Israëliticum) atque portavit in humeris suis.* Quod imitentur parentes, probitate vitæ liberos suos in sequelam trahentes. Aquilæ pullos suos ad solem explorare feruntur, nidoque proturbare, tanquam illegitimos, qui nictantibus hunc oculis intuentur. Ita probandi filii, & primis ab annis instruendi ad Solem illum æternum cognoscendum, amandum, colendum. Regulus seu trochilus avicularum minima, cum suis viribus altiùs eniti in cælum non queat, super aquilæ pennas se recipit, & sic plumeo quasi effedo in sublime fertur. Faciendum hoc parentibus; tenella proles præmiolis ad pietatem & mores bonos invitanda, sic quasi molliore via paulatim ad virtutis ardua sub-

subvehenda. Documentum educandæ juventutis etiam cervæ edunt, quæ partus à se editos exercent cursu, fugamque meditari docent, ad prærupta ducunt, saltum demonstrant, ait Plinius lib. 8. c. 32. Philomelæ, quod Aristoteles scribit lib. 4. hist. animal. c. 9. præcununt pullis, eosque docent modulos, quos imitentur. Monitum est Siracidis c. 30. *Doce filium tuum, & operare in illo, ne in turpitudinem illius offendas.* Hoc est, operam omnem illi rectè instituendo nava, ne impingas & confundaris eius dedecore ac infamia, quam incurres cum ipso ob licentiam pravam vendi. Legitur inter fabulas Æsopicas, seniori cancro filios suos ob gresum obliquum increpantri, respondisse illos, prius ut ipse rectà incederet, tum se præeuntem secuturos; Quod cum frustra conaretur, nihil aliud, quam risum juniorum retulisse. Usque adeo parentes oportet esse duces filiorum bonos, & illius meminisse, quod Dædalus inculcavit filio: *Me duce carpe viam.*

Tertiò apparet in Dædalo sollicitudo magna, metusque, ne filius in super habita admonitione paterna, volatu temerario feratur. Ovidius:

----- ignotas humeris accommodat alas,
Inter opus, monitusque genæ maduere seniles,
Et patriæ tremuere manus: dedit oscula nato
Non iterum repetenda suo, pennisque levatis
Antevolat, comitique timet.

Et alibi idem Poëta:

Et movet ipse suas, & nati respicit alas
Dædalus, & cursus sustinet usque suos.

Præfagebat jam tum optimus senex ruinam filii, fidentioris æquò, & volandi avidioris. Vultus ipse pueri, notas præferebat audaciæ nimis. Neque difficile est, levitatis & petulantis indicia primis in herbis pueritiæ deprehendere, & ex unguiculis ungues colligere. Urit maturè urtica; in calyce se rosa prodit. Ovidius canit:

Ingenium cæleste suis velocius annis
Surgit, & ingrata fert mala damna moræ.

Juxta Sapientes, imago cordis est vultus: oculi sunt speculum mentis; vox quædam animi, corporis est motus. Seneca in Thyeste;

----- tacita tam rudibus fides
Non est in annis.

Prodit se natura in pueris, nondum per fraudes simulare docta. *Ex studiis, inquit Sacer parcemiastes c. 20. Suis intelligitur puer, si munda & recta*

recta sunt opera eius. Non desunt tamen, quorum malitia superat ætatem: quique fronte, oculis, vultu mentiri didicerunt, à sanguine patris traduce, à lacte matris bibito, à malorum consortio. Non frustra Dædalo *genæ maduere seniles*, nam ex vultu Icarî apparebat juvenilis ferocitas, & quædam ad audendum projectio.

V. (e) Icarus paradigma est temeritatis & levitatis juvenilis. Poëta depingit eam:

Cùm puer audaci cœpit gaudere volatu,
Deservitque ducem, cœlique cupidine tactus
Altiùs egit iter. Rapidi vicinia Solis
Mollit odoratas, pennarum vincula, ceras;
Tabuerant ceræ, nudos quatit ille lacertos,
Remigióque carens, non ullas percipit auras:
Oráque cæruleâ patrium clamantia nomen
Excipiuntur aquâ, quæ nomen traxit ab illo.

Sic cadunt, quicumque temerariè nituntur in altum, & volant *pennis non homini datis*: ut loquitur Horatius lib. 1. Od. 3. Præfidens Icarî levitas, speculum est juvenum, de quibus idem Poëta in arte Poëtica.

Imberbis juvenis tandem custode remoto
Gaudet equis, canibúque, & aprici gramine campi:
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidúsque, & amata relinquere pernix.

Idem ibidem de puerili genio:

----- gessit paribus colludere, & iram
Colligit, & ponit temerè & mutatur in horas.

Hebræi Ecclesiastici c. 30. cautio est; *Equus indomitus evadit durus, & filius remissus* (Græcè ἀνεύθυνος, id est, *sibi relictus*, carens fræno disciplinæ, dissolutus) *evadet præceptis.* Quod Seneca dixit in Troiade.

Juvenile vitium, est regere non posse impetum.

Id veteres alia imagine figurarunt. Exprimebant adolescentem nudum, velo quodam obductos oculos habentem, cuius dextra post tergum erat vinctâ; læva soluta; hunc insequebatur *Tempus*, multas occasiones subministrans. Singulis verò diebus filium unum de velo, quo facies illius operiebatur, detrahebat. 1. *Nudus* adolescens significat, ætatem illam judicio & ratione carere, deque malis, quæ gessit, gloriari; tantum abest, ut erubescat. 2. *Clausos* habet oculos, quia tanquam cæcus

(e) *Temeritas juvenilis.*